



Liikenne- ja viestintäministeriö

Sisäministeriön lausunto luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa valtioneuvoston periaatepäätösluonnoksesta liikenneturvallisuusstrategiaksi ja sen liitteistä. Sisäministeriö lausuu asiasta seuraavaa.

Esitys

Periaatepäätöksen tavoitteena on vastata EU:n nollavisioon, jossa asetetaan tavoitteeksi, että tieliikennekuolemien määrä saadaan vähennettyä nollaan vuoteen 2050 mennessä. Liikenneturvallisuusstrategian keskiössä on kokonaisvaltainen lähestymistapa liikenneturvallisuuteen ja sen toimenpideohjelma sisältää toimenpiteitä kaikkien liikennemuotojen turvallisuuden parantamiseksi.

Visiona on, että kaikki liikennemuodot ovat vuoteen 2050 mennessä niin turvallisia, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Lisäksi tavoitteeksi asetettiin liikennejärjestelmän kehittäminen siten, että vuonna 2025 tieliikenteen kuolemien vuosittainen määrä olisi enintään 100. Liikenneturvallisuusstrategia annetaan valtioneuvoston periaatepäätöksenä, jolloin valtioneuvosto sitoutuu strategian mukaiseen liikenneturvallisuuden nollavisioon. Ministeriöt sitoutuvat omassa ja hallinnonalansa toiminnassa toteuttamaan liikenneturvallisuusstrategian linjauksia sekä toimenpideohjelman toimenpiteitä.

Tieliikenteen liikenneturvallisuustyössä on keskeistä huomioida ajoneuvojen, ajonopeuksien, valvonnan ja liikenneympäristön lisäksi myös viestintä, asenteet sekä yhteistyö yhteiskunnan eri sektoreilla. Liikenneturvallisuusstrategian toimenpideohjelmassa esitetään toimenpiteitä myös näihin osa-alueisiin. Muissa liikennemuodoissa turvallisuustilanne on parempi kuin tieliikenteessä.

Liikenneturvallisuuden strategisia linjauksia on seitsemän: 1) Liikenneturvallisuus on koko yhteiskunnan yhteinen asia, 2) Päätöksenteon on perustuttava tietoon, 3) Eri toimijoiden liikenneosaamista on lisättävä, 4) Asenteiden on muututtava liikenteessä, 5) Liikennejärjestelmän ja sen kaikkien osien on oltava turvallisia, 6) Teknologinen kehitys tuo turvallisuutta, 7) Lainsäädännön on edistettävä turvallisuutta.

Periaatepäätökseen sisältyvät strategiset linjaukset ja toimenpiteet toteutettaisiin valtiontalouden kehysten ja valtion talousarvioiden puitteissa. Toimenpiteet rahoitettaisiin suuntaamalla nykyistä toimintaa ja olemassa olevia määrärahoja toimenpiteiden toteutukseen. Mahdollisiin lisärahoitustarpeisiin otettaisiin kantaa normaaliin tapaan valtion talousarvioita koskevin päätöksin.

Lausunto

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

Valtioneuvoston periaatepäätös liikenneturvallisuusstrategiasta

Yleistä

Sisäministeriö pitää tärkeänä, että periaatepäätöksessä asetetaan selkeä visio. Tämä kaikkia liikennemuotoja koskeva visio tukee sisäisen turvallisuuden selonteossa linjattua tavoitetta, että ”Suomi on maailman turvallisimaa maa.” Sisäisen turvallisuuden selonteon tavoitteena on varmistaa sisäisen turvallisuuden kehittyminen edelleen niin, että Suomi on tulevaisuudessa entistä turvallisempi maa kaikille ihmisille ja ihmisryhmille. Suomen sisäisen turvallisuuden politiikka perustuu ensisijaisesti ennaltaehkäisyyn. Turvallisuuden tunne on tärkeä osa sisäistä turvallisuutta ja vahva kokemus turvallisuudesta suojaa yhteiskuntaa myös uudeltaisilta turvallisuushiltilta. Sisäministeriö pitää periaatepäätöstä tärkeänä eri liikennemuotojen liikenneturvallisuuden parantamisessa.

Sisäministeriö esittää, että periaatepäätöksessä huomioitaisiin myös välitavoitteena niin kutsuttu EU:n puolittamistavoite eli liikennekuolemien ja vakavien loukkaantumisten väheneminen 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.

Strategiset linjaukset

Sisäministeriö pitää hyvänä, että periaatepäätöksen ensimmäisessä strategisessa linjauksessa korostetaan liikenneturvallisuustyön hallinnonalojen välistä tiivistä yhteistyötä kaikilla tasoilla. Sisäministeriö pitää erittäin perusteltuna, että liikenneturvallisuustyöhön liitetään liikennepoliittisten ratkaisujen tai lainsäädännöllisten muutoksien lisäksi esimerkiksi mielenterveys- ja päihdetyö. Liikenneturvallisuuteen vaikuttaa myös se, mitä yksilön elämässä tapahtuu liikenteen ulkopuolella. Esimerkiksi elämän hallinnan ja terveyden ongelmat tai persoonallisuuden piirteet heijastuvat myös liikenteessä. Sisäministeriön näkemyksen mukaan tietoon perustuva päätöksenteko (strateginen linjaus nro 2) perusteltu linjaus. Samoin eri toimijoiden liikenneosaamisen lisääminen (strateginen linjaus nro 3), asenteiden muuttaminen (strateginen linjaus nro 4), liikennejärjestelmän turvallisuuden parantaminen (strateginen linjaus nro 5) ja teknologian huomioiminen (strateginen linjaus nro 6) ovat liikenneturvallisuuden näkökulmasta oleellista kaikissa liikennemuodoissa.

Periaatepäätöksessä todetaan, että periaatepäätökseen sisältyvät strategiset linjaukset ja toimenpiteet toteutetaan valtiontalouden kehysten ja valtion talousarvioiden puitteissa. Toimenpiteet rahoitetaan suuntaamalla nykyistä toimintaa ja olemassa olevia määrärahoja toimenpiteiden toteutukseen. Mahdollisiin lisärahoitustarpeisiin otetaan kantaa normaaliin tapaan valtion talousarvioita koskevin päätöksin. Sisäministeriön pitää esitettyä lähestymistapaa perusteltuna ottaen huomioon sisäministeriön hallinnonalan viranomaisten kuten poliisin ja Rajavartiolaitoksen tehtävien sekä pelastustoimen laajan kokonaisuuden. Sisäministeriön näkemyksen mukaan ei ole perusteltua esittää liikenneturvallisuuden periaatepäätöksessä toimenpiteitä kuten liikennevalvonnan lisäämistä, koska tämän rahoitusta ei ole esitetty. Sisäministeriö kuitenkin näkee tärkeänä, että sisäasiainhallinnon viranomaisten resursseissa huomioidaan liikenneturvallisuustyön tarpeet osana kokonaisresursointia, koska esimerkiksi liikennevalvonta huomattava lisääminen on tutkitusti kustannustehokas tapa parantaa liikenneturvallisuutta. Poliisin liikennevalvonnan ja liikenneturvallisuustyön ylläpitäminen edellyttäisi nykyistä suurempaa poliisitoimen kokonaisresursointia.

Tekninen korjausesitys

Periaatepäätöksen ensimmäisen sivun viidenteen kappaleeseen on kirjattu eri tällä hallituskaudella liikenneturvallisuusstrategiaa täydentäviä toimenpidelinjauksia. Yhtenä on mainittu sisäministeriön poliisin liikennevalvonnan ja -turvallisuuden toimintaohjelma. Sisäministeriö esittää, että poliisin ohjelma kirjattaisiin oikeaan muotoon *poliisin liikennevalvonnan ja -turvallisuuden ohjelma vuosille 2021-2030*.

Liikenneturvallisuusstrategia

Sisäministeriö pitää hyvänä, että strategian keskiöön on valittu kokonaisvaltainen lähestymistapa liikenneturvallisuuteen ja sen toimenpideohjelma sisältää toimenpiteitä kaikkien liikennemuotojen turvallisuuden parantamiseksi. Liikenneturvallisuustyötä tulee myös tehdä jatkuvasti.

Liikenneturvallisuusstrategiassa sivulla 13 todetaan, että strategian toteutumisen seuraamista varten perustetaan seurantaryhmä. Sisäministeriö esittää, että pelastuslaitosten edustus (*pelastuslaitosten kumppanuusverkosto*) voisi olla myös kansallisessa strategian seurantaryhmässä.

Tekniset korjausesitykset

Liikenneturvallisuusstrategian sivuille 4-5 on kirjattu tällä hallituskaudella liikenneturvallisuusstrategiaa täydentäviä toimenpidelinjauksia. Yhtenä on mainittu sisäministeriön poliisin liikennevalvonnan ja -turvallisuuden toimintaohjelma. Sisäministeriö esittää, että poliisin ohjelma kirjattaisiin oikeaan muotoon *poliisin liikennevalvonnan ja -turvallisuuden ohjelma vuosille 2021-2030*.

Liikenneturvallisuusstrategian toimenpideohjelma

Kohta 1: Toimenpideohjelman kohdassa 1 tavoitellaan hallinnonalojen välisen yhteistyön tiivistymistä kaikilla tasoilla ja käsitellä liikenneturvallisuutta laajasti. Sisäministeriö esittää, että vastuutahoiksi lisättäisiin *kunnat ja hyvinvointialueet*. Kunnat ovat merkittäviä liikenneturvallisuustoimijoita ja hyvinvointialueilla on merkitystä ennalta ehkäisevän turvallisuuden, päihde- ja mielenterveyshäiriöiden kannalta.

Toimenpideohjelmassa on useassa kohtaa mainittu pelastustoimi vastuutahoksi. Tätä olisi syytä täsmentää. Pelastustoimi on liian yleinen termi tässä yhteydessä, kun muut vastuutahot on yleensä nimetty virastotasolla.

Kohta 10: Kohdan mukaisesti tavoitteena on vakavien loukkaantumisten seuranta yhdessä eri tahojen kanssa. Pelastustoimen osalta tieto kootaan Pronto-tietojärjestelmään. Parhailaan on menossa myös tiedolla johtamisen alustan rakentaminen. Nykyisen järjestelmän osalta vastuutaho tilastoinnin kehittämisessä on Pelastusopisto. Tähän kohtaan esitetään vastuutahoksi *pelastustoimi/Pelastusopisto*.

Kohta 13: Kohdan mukaan luodaan mikroliikkumisen verkosto, jonka tehtävänä on ajantasaisen tiedon kerääminen. Mahdollisesti tiedon kerääminen edellyttää muutoksia Prontoon, jotta sähköpotkulautoonnettomuudet kirjattaisiin Prontoon näkyviin ja samalla edellyttää myös kirjaajien kouluttamisen. Tähän kohtaan esitetään vastuutahoksi pelastustoimen sijaan *Pelastusopistoa*.

Kohta 16: Kohdassa tulisi vastuutahona mainita myös *THL*.

Kohta 17: Kohdan mukaan kerättäisiin tietoa ensihoitoyksiköiden toimintavalmiusajoista. Pelastuslaitos on yksi ensihoitopalveluiden palveluntuottaja sopimusten mukaisesti. Tilastotiedon kokoa kuitenkin 2022 loppuun sairaanhoitopiirit ja 2023 alusta hyvinvointialueet. Tähän kohtaan esitetään pelastustoimi korvattavaksi *sairaanhoitopiireillä (vuoden 2022 loppuun) ja 2023 alusta hyvinvointialueilla*.

Kohta 22: Kohdan tiedon keruu voi edellyttää myös Pronton tiedon keräykseen muutoksia (pelastusliivien käyttäminen). Tähän kohtaan esitetään vastuutahoksi pelastustoimen sijaan *Pelastusopistoa*.

Kohta 26: Pelastuslaitokset tulisi huomioida lasten ja nuorten turvallisuus pääoman kasvattamiseksi. Pelastuslaitokset ovat kehittäneet kyvykkyyttä toisen asteen opiskelijoille tapahtuvassa liikenneturvallisuuskasvatuksessa. Tämä voitaisiin noteerata osana toimenpideohjelmaa esim. kohdassa 26.

Katsaus liikenneturvallisuuden nykytilasta

Sisäministeriö esittää, että katsauksen kohdassa 3.2.2 huomioidaan myös maastoliikennelaki (1710/1995). Muutoinkin olisi sisäministeriön näkemyksen perusteltua, että maastoliikenne huomioitaisiin muuallakin strategialuonnoksessa, koska maastoliikenneonnettomuudet mainitaan toimenpiteissä.

Tekniset korjausesitykset

Katsauksen sivulla 26 viitataan virheellisesti rikoslain säädösnumeroon. Oikea rikoslain säädösnumero on (39/1889).

Katsauksen sivuille 31-32 on kirjattu poliisin liikennevalvonnan ja -turvallisuuden ohjelman linjauksista. Sisäministeriö esittää, että sivulla 32 oleva kappale muutetaan vastaamaan poliisin ohjelmassa olevaa:

Ohjelma tarkastelee liikenneturvallisuutta poliisin näkökulmasta keskittyen erityisesti poliisiin suorittamaan liikennevalvontaan. Liikennevalvonnan lisäksi toimintaohjelmassa tuodaan esille monia muitakin ennaltaehkäiseviä keinoja, joilla pyritään lisäämään liikenneturvallisuutta. Tavoitteena on

vaikuttaa seuraaviin asioihin siten, että liikenneturvallisuus paranee ja yhteiskunnalliset haitat vähenevät: 1) ajoterveys ja vireystila, 2) alkoholi, huumausaineet ja lääkkeet, 3) nuoret, 4) ajotavat ja ajonopeudet, 5) turvavöiden, lasten turvalaitteiden ja suojarusteiden käyttäminen, 6) tarkkaamattomuus (tekniset laitteet, mobiililaitteet ja muu toiminta), 7) jalankulku, pyöräily ja suojatie, 8) ammattiliikenne, kuljetusrikollisuus ja tieliikenteen harmaa talous

Kansliapäällikkö

Kirsi Pimiä

Poliisitarkastaja

Jari Pajunen

Jakelu LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi Sisäministeri Krista Mikkonen
Valtiosihteeri Akseli Koskela
Erityisavustajat

VN/13615/2019-SM-250

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: